

ESBORRANY   INTERVENCIÓ   REUNIÓ   PONÈNCIA   LLEI
AUDIOVISUAL (8 MARÇ DE 2005)

1) **Qui som?**

L'Assemblea per la Comunicació Social (ACS) neix com un espai de confluència dels moviments socials al voltant de temàtiques comunicatives. El mes d'abril de 2003 es duu a terme una primera reunió convocada a través de llistes de moviments i eines a Internet com Liberinfo o Indymedia a iniciativa de persones que proveníem de diferents experiències comunicatives.

Entre altres experiències podem citar les tv locals i ràdios lliures dels anys vuitanta i noranta, les comissions de comunicació de les últimes irrupcions de moviment (com per exemple Consulta Social 2000, Praga 2000, BM 2001 o UE 2002), campanyes per a la democratització dels mitjans (Campanya "COM es possible?") o professionals de l'educació en comunicació, Així com també periodistes professionals. Junt amb aquests també formen part del nucli embrionari de l'assemblea participants en experiències de moviment diverses, que perceben la gran importància que té la comunicació en l'era de la informació.

L'ACS en l'actualitat està formada per més de 130 col·lectius, entitats, xarxes i institucions del teixit social barceloní i català, molt diferents entre si, i que mostra la pluralitat dels moviments socials a casa nostra -entenen aquests en un sentit ampli i dinàmic-.

Amb la constitució de l'ACS es tractava de crear un espai de confluència de moviments i persones diverses que vulguessin traslladar a l'àmbit comunicatiu i

mediàtic l'experiència de les nombroses campanyes que hem viscut a Catalunya els darrers cinc anys i la filosofia de la xarxa. Aquest nou marc serviria com a dinamitzador i promotor de debat, iniciatives, propostes i noves dinàmiques d'aproximació a la realitat mediàtica i comunicativa de la nostra societat.

La forma jurídica que s'ha decidit donar a aquest espai es el d'associació d'associacions (o associació de segon grau) on també hi puguin figurar persones a títol individual.

2) Context socio-polític-econòmic

3) Intervenció de la societat civil en la definició de les polítiques comunicatives.

Pensem que la societat civil organitzada no pot restar aliena del procés d'elaboració, aplicació i evaluació de polítiques públiques. I encara menys quan es tracta de polítiques comunicatives ja que en l'actualitat han passat a ser un dels elements principals de les nostres societats.

És del tot incongruent que Catalunya s'hagi caracteritzat historicament pel seu gran dinamisme social i per la capacitat d'autoorganització del teixit comunitari però que la legislació en matèria comunicativa eviti qualsevol referència a la comunicació social o comunitària. Pensem que el procés d'elaboració de la Llei de l'audiovisual de Catalunya és un moment històric per tenir en compte les aportacions de la societat civil organitzada en matèria comunicativa.

Des de l'ACS hem estat treballant bàsicament en dos aspectes : la definició d'un nou sector de l'audiovisual i en quines característiques ha de tenir aquest; així com la reivindicació de la garantia del dret d'accés de la societat civil organitzada als mitjans públics (i privats).

Pel que fa al primer aspecte, és important el reconeixement d'un tercer sector de l'audiovisual o "públic no institucional" perquè la societat civil organitzada pugui disposar de canals comunicatius d'expressió directa. El TSA està reconegut en moltes legislacions d'arreu del món, prenent aquestes emissores diferents noms: mitjans públics (Austràlia), mitjans associatius (Franca o Dinamarca) i mitjans comunitaris (Canadà, Irlanda, Regne Unit o Veneçuela).

Pel que fa al segon aspecte, també pensem que és molt important insistir en el dret a informar i ser informats (és a dir, veure la ciutadania com a emissor i receptor de comunicació), així com en el dret d'accés als mitjans pels grups socials significatius (tal com està recollit a l'article 20.3 de la Constitució). Cal reconèixer aquest dret i alhora legislar uns mecanismes pel seu desenvolupament. No podem continuar tenint un dret fonamental reconegut, però no poder-lo exercir perquè no s'ha legislat, perquè existeix una llacuna legal.

3.1- El Tercer Sector de l'Audiovisual

A) Definició

El tercer sector de l'audiovisual comunitari i "públic no institucional" inclou emissores de ràdio i televisió que siguin propietat de sectors organitzats de la societat civil, intentant que aquesta propietat correspongui al màxim ventall

possible de col·lectius i entitats que no tinguin afany de lucre, que defineixin uns criteris clars d'accés i gestió per persones i grups de la comunitat (geogràfica o d'interessos) a la que s'adrecen, així com mecanismes de control per garantir aquest dret.

1- Màxim ventall possible de col·lectius. Maximització l'ús de l'espectre radioelèctric (entenent-lo com a bé escàs) i fomentant la cooperació-col·laboració entre grups socials.

2- Sense afany de lucre. Per definició només poden tenir afany de lucre els mitjans comercials, a diferència dels públics – ja siguin institucionals com comunitaris-.

3-Comunitat. El tret distintiu dels mitjans comunitaris és que s'adrecen a una comunitat concreta. Aquesta comunitat en l'actualitat, i degut als canvis tecnològics i d'organització social i productiva, la podem entendre com a geogràfica, però també com a comunitat d'interessos (per exemple, la comunitat que es va crear al voltant de la negativa a la guerra).

4-El tret distintiu d'un mitjà comunitari és aquesta comunitat a la que s'adreça el mitjà. Els grups i persones d'aquesta comunitat han de tenir drets d'accés i de gestió al mitjà, i per això cal garantir uns criteris d'accés públics i transparents i uns mecanismes de control per garantir aquest dret. Ha de ser haches l'element característic i definitori d'un mitjà comunitari.

B) Per què i quin TSA?

Cal que hi hagi a casa nostra un reconeixement del tercer sector o “public no institucional” de l’audiovisual amb el mateix status que els altres dos sectors tradicionalment regulats – l’institucional i el comercial- ja que a cada un d’aquests li correspon una funció diferent a la nostra societat. Utilitzant el dret comparat podem veure l’apartat 3.1.b de la “Broadcasting act” (1991) canadenca.

Conseqüentment, caldrà una reserva de l'espai radioelèctric d'un 33% per a aquesta modalitat de ràdio i teledifusió sense discriminacions de caire tècnic (com ara la imposició de potències reduïdes).

I com a últim, que no menys important, cal que hi hagi un recolzament econòmic cap a aquests tipus de mitjans per part de l’administració (mitjançant subvencions o altre tipus d’ajudes) i per part del sector comercial de l’audiovisual. Com a propostes concretes en citem dues:

-Que els operadors privats, en el cas de la televisió digital terrestre, hagin de sufragar la part de les despeses que suposa el manteniment del canal radioelèctric múltiple que correspondria als mitjans comunitaris.

-Que els operadors privats estiguin obligats a destinar, com a mínim, cada any, un 2% de la xifra total d’ingressos obtinguts durant l’exercici anterior, d’acord amb el seu compte d’exploració, al finançament dels mitjans comunitaris.

El sector privat extreu importants beneficis mitjançant l’ús de les comunicacions, ja siguin audiovisuals o no. Conseqüentment, pensem que la iniciativa privada ha de contribuir al desenvolupament d’experiències que suposin un major grau de cohesió social. El mercat no pot desentendre’s del desenvolupament social, i menys en un camp tant sensible com és la comunicació. Així ho han entès

iniciatives d'altres països, com per exemple Holanda o Canadà on l'administració ha obligat a les companyies privades a garantir espais al cable pel desenvolupament de mitjans comunitaris.

3.2- Garantia del dret d'accés de la societat civil als mitjans de comunicació públics (i privats).

El dret d'accés de la societat civil als mitjans de comunicació és part inseparable del concepte de Servei Públic. L'apartat 3 de l'article 20 de la Constitució ja el contempla (dret d'accés dels grups socials significatius). La Corporació Catalana de Ràdio i Televisió també l'ha recollit, tot i que de manera insuficient. A la resta de mitjans públics no se'n fa esment.

El procés d'elaboració de la llei de l'audiovisual de Catalunya pot ser el moment en què aquest dret d'accés reconegut constitucionalment sigui desenvolupat d'una vegada per totes. Després de més de 25 anys és totalment inconcebible que un dret no hagi estat desenvolupat. Però el més greu és que aquesta manca de desenvolupament no suposi cap mena de preocupació per part de les autoritats competents, sinó tot el contrari: l'excusa per no garantir el dret. El reconeixement que hi ha una llacuna en la legislació, però la no voluntat de voler-la pal·liar, és un acte de total d'irresponsabilitat i un atemptat a qualsevol idea garantista del dret.

4) Transferència de competències en matèria de comunicació a la Generalitat de Catalunya.

En plena societat de la informació les polítiques comunicatives esdevenen una qüestió central en les nostres societats. Per aquest motiu, la lluita per la transferència de competències en matèria de comunicació audiovisual a la

Generalitat de Catalunya ha de ser una de les principals prioritats per part del govern català.

L'acceptació d'aquestes suposaria per un costat el reconeixement del dret a definir en el nostre país el marc comunicatiu i les regles de joc més adients pel context social català. Per l'altre costat suposaria l'adequació de les lleis a la realitat social catalana que es diferencia d'altres realitats per la vitalitat de la seva societat civil.